

Knokstraat, Desselgem (gemeente WAREGEM)

Een Archeologienota

Auteur:

Jeroen Vermeersch (veldwerkleider)

Autorisatie:

J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)

Colofon

VEC Nota 129

Knokstraat, Desselgem (gemeente Waregem)

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteur: Jeroen Vermeersch

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, mei '17

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	8
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	10
1.1.5	Juridisch kader	11
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	12
1.2	Assessmentrapport	13
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	13
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	21
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	23
1.2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	35
1.2.5	Samenvatting	36
Literatuur	37	
Geraadpleegde websites		37
Lijst van afbeeldingen en tabellen		37

Bijlage 1 Plannenlijst

Bijlage 2 Fotolijst

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

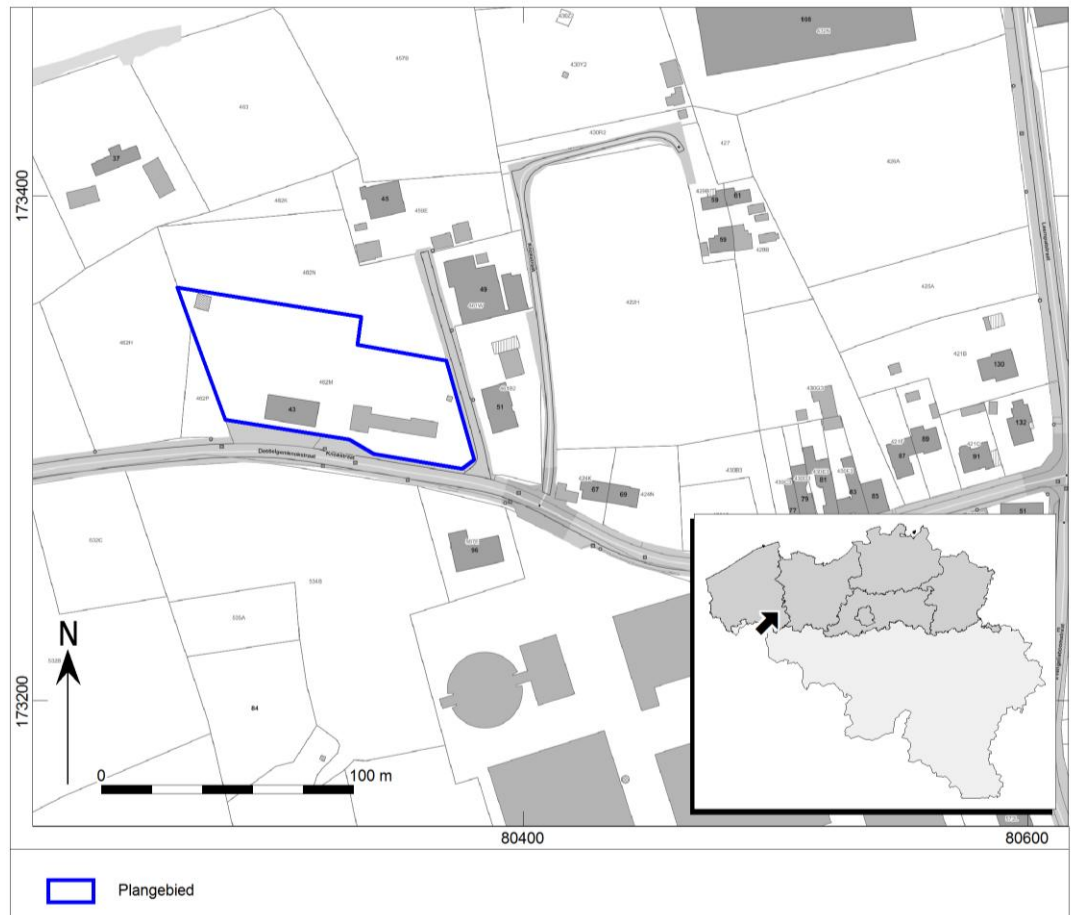
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbaldans Vlaanderen

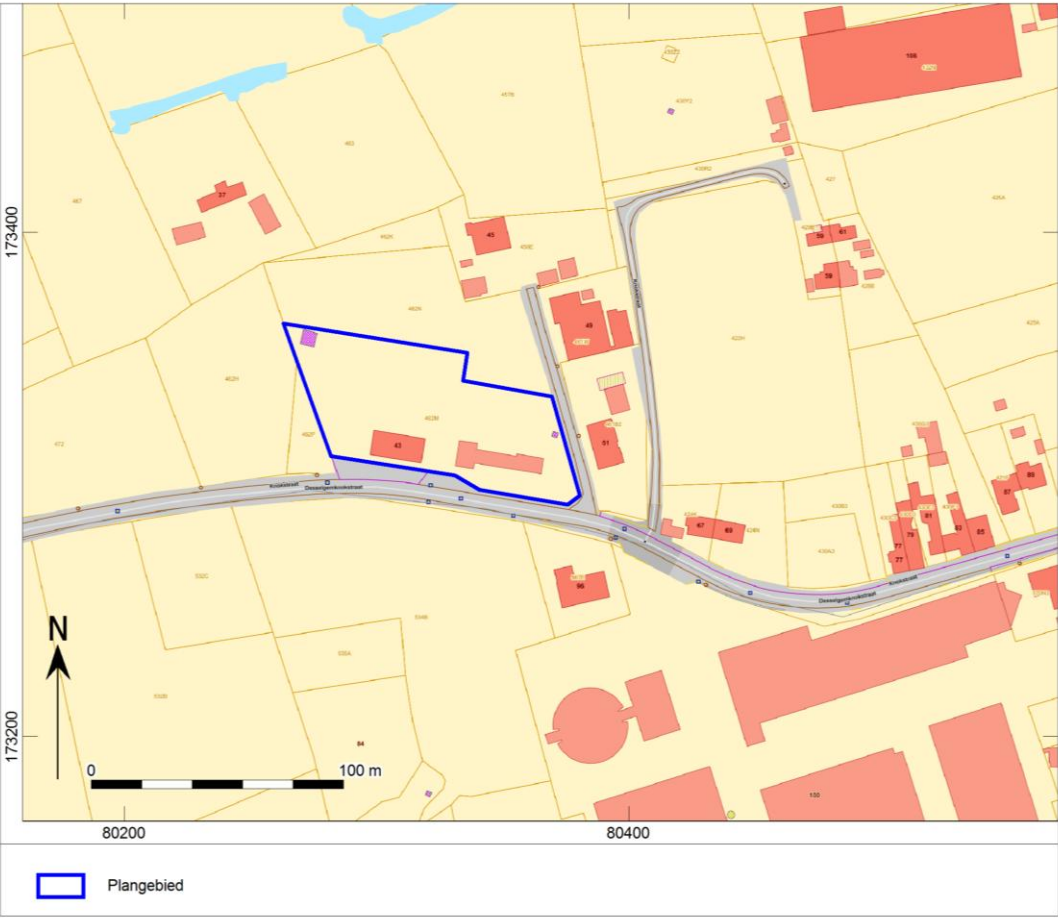
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in april 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Knokstraat te Desselgem (gemeente Waregem; afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen plannen om een nieuw gebouw te bouwen binnen het hoogspanningsstation van Desselgem.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het plangebied (in blauw).

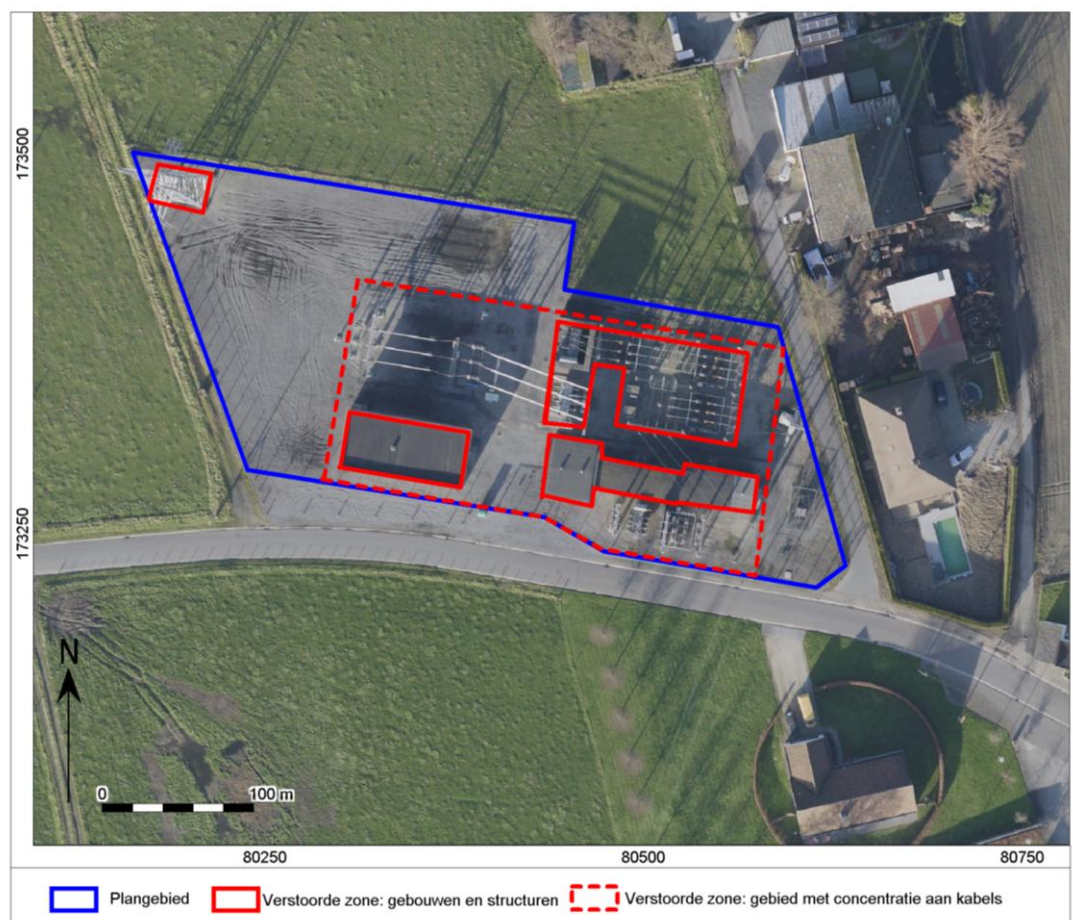
1.1.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Nieuwbouw
Locatie:	Knokstraat 43
Plaats:	DESSELGEM
Gemeente:	WAREGEM
Provincie:	WEST-VLAANDEREN
Kadastrale gegevens:	Waregem SAFD/DESSELGEM SECTIE B; M000 en P000.
Diepte bodemverstoring	Max. 1,6m –mv, een aantal palen zitten dieper op de vaste grond (precieze diepte niet gekend)
Oppervlakte plangebied	5000 m ²
Coördinaten (bounding box; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	80 380 - 173 296 80 369 - 173 335 80 264 - 173 363

Projectcode	80 265 - 173 305.
VEC-projectcode:	2017C3.
Auteur:	4190176 (bureauonderzoek)
Autorisatie: ¹	Jeroen Vermeersch (bureauonderzoek, veldwerkleider)
Begindatum onderzoek:	J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)
Einddatum onderzoek:	12 april 2017
Beheer en plaats documentatie:	26 april 2017
	Vlaams Erfgoed Centrum
	Ten Briele 14 bus 15
	8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Wegen, Middeleeuwen, bureauonderzoek, cartografisch onderzoek

In het onderzoeksgebied zijn de volgende verstoorde zones vastgesteld:

Het gaat enerzijds om de aanwezige gebouwen en structuren (rode volle lijn), en om de zone waar een grote concentratie aan ondergrondse kabels aanwezig zijn. Hier wordt verder meer in detail ingegaan.

¹ Peter Hazen is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

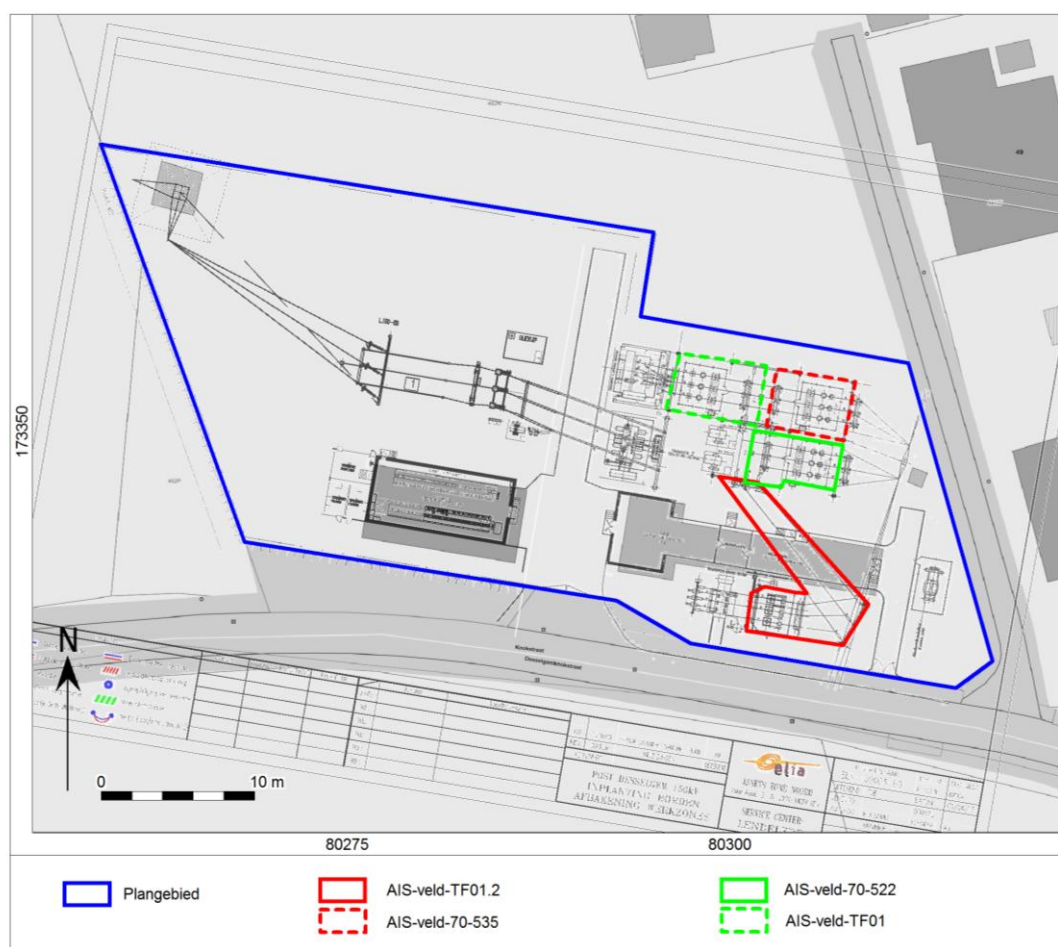
Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones. De volle lijn duidt op de aanwezige structuren met fundering; de stippellijn duidt op de zone waar de meeste kabels gelegen zijn.

1.1.2 Archeologische voorkennis

Binnen het plangebied zijn geen archeologische onderzoeken gebeurd. Wel zijn er in de omgeving archeologische resten gekend. Deze zullen verder in deze nota besproken worden.

1.1.3 Huidig gebruik

Het plangebied is gelegen aan de Knokstraat 43 te Desselgem, gemeente Waregem. Het plangebied beslaat een oppervlakte van 5000m² en is in gebruik als hoogspanningsstation.

Afb. 4. Locatiekaart van het plangebied met de huidige gebouwen, bovengrondse kabels en aanduiding van de ligging van de verschillende hoogspanningstoestellen.

Binnen deze zone staan thans een aantal gebouwen en structuren:

AIS-veld-TF01 (Air Insulated Stations-Transformator/hoogspanningstoestel) : heeft een oppervlakte van ca. 74m² en zal in de toekomstige planning door een nieuw toestel vervangen worden. De funderingspalen hebben een standaarddiepte van 0,8 m, al kan dit variëren. De oppervlakte per paal (met voet) is ongeveer 2,4m². Deze bevindt zich centraal in het plangebied ten noorden van de relaiszaal die in het zuidoosten van het plangebied gelegen is.

Ten oosten hiervan staat AIS-veld-70-535. Deze heeft een oppervlakte van ca. 102m². De funderingspalen hebben een standaarddiepte van 0,8 m, al kan dit variëren. De oppervlakte per paal (met voet) is ongeveer 2,4m². Deze zal in de toekomst afgebroken worden.

Ten zuiden hiervan staat AIS-veld-70-522. Deze heeft een oppervlakte van ca. 78 m². Ook hier hebben de funderingspalen een standaarddiepte van 0,8 m. De oppervlakte per paal (met voet) is ongeveer 2,4m². In de toekomstige plannen zal deze afgebroken worden.

AIS-Veld TFO1.2: heeft een oppervlakte van ca. 64 m² (excl. de bovengrondse kabels) en wordt in de toekomstige planning afgebroken en deels nieuw opgebouwd. Ook bij dit station zijn de funderingspalen gelegen op ongeveer 0,8m. De palen hebben een gemiddeld oppervlak van 2,4m². Dit AIS-veld bevindt zich ten zuiden van de relaiszaal B02 en B03 die in het zuidoosten van het plangebied gelegen is.

Relaiszaal met bergplaats (B02 en B03): dit gebouw, gelegen in het zuidoosten van het gebied, heeft een oppervlakte van ca. 196 m². Dit gebouw zal deels (ca. 155m²) afgebroken worden en heeft een fundering op plaat op een diepte van 0,8 m onder het maaiveld. Verder is deze gefundeerd met betonnen funderingen die op de vaste grond zijn geplaatst. De precieze diepte is echter onbekend.

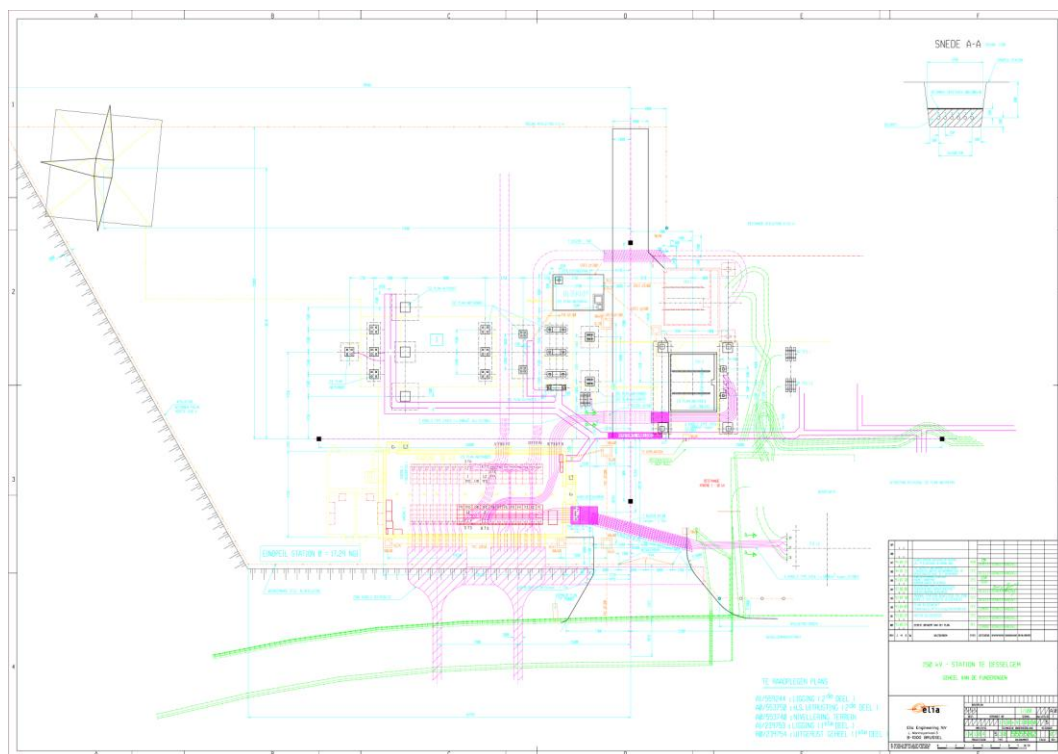
Relaiszaal (B01) staat in het zuidwesten van het plangebied en heeft een oppervlakte van 455m². Deze zal worden afgebroken. De fundering van dit gebouw bestaat uit een betonplaat en bevindt zich op 1,42 m onder het maaiveld.

Centraal in het plangebied is ook een oliekuip aanwezig. Deze meet 5,7 m bij 4 m (oppervlakte ca. 23m²). De diepte hiervan is echter niet gekend.

In het noordwesten van het plangebied is een zendmast aanwezig. Deze staat op een oppervlakte van ca. 40m². de funderingen zitten er op ongeveer 80 cm onder het maaiveld.

De totale bebouwde zone heeft een gezamenlijke oppervlakte van ca. 1032m².

Binnen het plangebied zijn verschillende kabels gelegen (afb. 5). Deze bevinden zich in een 40cm dik pakket dolomiet dat op 1 meter onder het maaiveld is aangelegd. De kabels zelf zitten op een diepte van 0,8 m onder het maaiveld (Snede A-A' op afbeelding 5), in buizen met een diameter van 16 cm. De paarse lijnen op onderstaande afbeelding zijn de verschillende ondergrondse kabels. Rechtsboven op de afbeelding is een doorsnede van de kabelsleuf te zien. De maximale breedte van de sleuf is 1,25 m. De ondergrondse kabels komen voor binnen een gebied van ca. 2800m² (ruwe meting op basis van de aangeleverde plannen).

Afb. 5. Locatiekaart van het plangebied met de huidige gebouwen en bovengrondse kabels.

Voor dit onderzoek is geen milieutechnisch onderzoek uitgevoerd.

1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

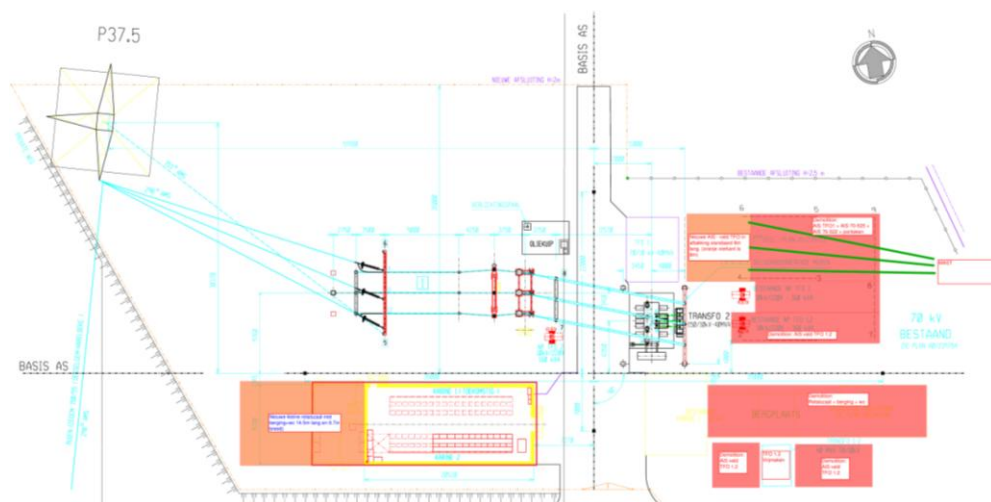
Binnen het plangebied wordt een aantal gebouwen en structuren afgebroken. Andere worden nieuw gebouwd (afb.6).

De structuren die worden afgebroken zijn op afbeelding 6 in rood aangeduid. Het gaat om de volgende structuren:

Alle AIS-velden in het oosten van het plangebied zullen worden afgebroken. Het gaat hierbij dus om AIS-veld TFO1; AIS-veld 70-535, AIS-veld 70-522 en AIS-veld TFO1.2., met bijhorende portieken. Binnen deze zone wordt een nieuw AIS-veld aangelegd met een oppervlakte van 64m².

De relaiszaal met bergplaats in het zuidoosten van het plangebied zal deels afgebroken worden. Van het gebouw zal enkel het westelijke deel (kabine B02), met een oppervlakte van 82m², behouden blijven.

Relaiszaal B01: deze zaal staat in het zuidwesten van het plangebied en heeft een oppervlakte van 455m². Deze zal worden afgebroken. Wel wordt er een nieuwe relaiszaal gebouwd. Deze zal een oppervlakte hebben van 140 m² en komt te liggen in de zone net ten westen van de huidige zaal.

Afb. 6. Locatiekaart van het plangebied met aanduiding van de structuren die verdwijnen (in donker roze) en de nieuw te bouwen structuren in het licht roze.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	Afbraak en bouw gebouwen
Wijze fundering:	betonplaten
Onderkeldering:	neen
Diepte bodemverstoring:	0,8 m -mv
Oppervlakte bodemverstoring:	204m ² , waarvan 140m ² in onverstoorde bodem.
Verwachte wijziging grondwaterstand:	Geen
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	Zie plannen
Toekomstige ligging verharding:	Zie plannen

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.1. (01/06/2016- 22/02/2017)

Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 wordt bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem toegevoegd in volgende situaties:

- 1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
- 2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;
- 3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° en 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning wordt van die verplichting vrijgesteld:

- 1° indien de aanvraag betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;

2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden;

3° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

Voor de toepassing van het derde lid, 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem kan een archeologienota indienen die in het kader van een vorige vergunningsaanvraag is bekrachtigd, als de stedenbouwkundige vergunning betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werken omschreven in de bekrachtigde archeologienota.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning. Op basis van de ligging van het plangebied geheel in een nog niet vastgestelde zone, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 1000 m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 3000 m². Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van 5800 m² beslaan, en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een archeologienota te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld.² Indien dit het geval is wordt deze archeologienota bekrachtigd en toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. In het kader van dit proces heeft het in deze archeologienota beschreven onderzoek plaatsgevonden.

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.³

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016

onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Bodembedekkingskaart
- Erosiekaart
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1979-2012
- Orthofoto's
- Archeologische luchtfoto's

Externe partijen:

- Regio-experts
- Literatuur
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Nutsmaatschappijen
- Toponymie
- Huidige gebruikers

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁴	Lid van Moen, bestaande uit grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; bevat Nummulites planulatus (micro-organismen)

⁴ www.geopunt.be

Bron	Informatie
Quartairgeologische kaart 1:50.000 ⁵	Profieltype 3: Fluviatile afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen); mogelijk afgedekt door eolische lemige zandafzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) mogelijk Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen uit het Quartair
Bodemkaart 1:50.000 ⁶	Scch: matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont
Reeds verrichte boringen ⁷	B321/21/2: 590 m ten N; uitgevoerd in 2002 tot op 6m diepte; gelegen aan de Leemputstraat; diepte uitgedrukt in meters onder het maaiveld: <u>Alle zijn Quartaire strata:</u> 0.00 - 0.50 Matig grof, licht leemhoudend, bruin zand, antropogeen, bodem. 0.50 - 1.00 Matig grof, leemhoudend, okergeel tot grijs zand, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. (vermoedelijk herwerkt Tertair zand) 1.00 - 1.50 Matig fijne, zandhoudende, okergele leem, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. 1.50 - 2.10 Matig grof, licht leemhoudend, okergeel zand, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. 2.10 - 2.50 Fijne, vrij zware, okergele tot grijze leem, glauconiet- en ijzeroxidehoudend, gevlekt. 2.50 - 3.00 Fijne, zware grijze leem, glauconiethoudend. 3.00 - 4.00 Fijne, zandhoudende, grijze leem, glauconiethoudend. 4.00 - 5.00 Matig fijn, licht leemhoudend, grijs zand, glauconiethoudend. 5.00 - 6.00 Matig fijn, licht leemhoudend, grijs zand, glauconiethoudend. B331/21/5; 1200 ten W; uitgevoerd in 2002 tot op 9 m diepte; gelegen aan het kruispunt van de Wagenaarstraat en het Ruifeleinde; diepte uitgedrukt in meters onder het maaiveld: <u>Alle zijn Quartaire strata:</u> 0.00 - 0.30 Matig grof, licht leemhoudend, bruin zand, antropogeen, bodem. 0.30 - 0.70 Matig fijne, zandhoudende geelbruine leem, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. 0.70 - 1.20 Matig fijn, licht leemhoudend, okergeel tot grijs zand, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. 1.20 - 1.80 Matig fijn, licht leemhoudend, okergeel tot grijs zand, glauconiet- en ijzeroxidehoudend. 1.80 - 3.00 Matig fijn, licht leemhoudend, okergeel tot grijs zand, glauconiet- en ijzeroxidehoudend.

⁵ www.geopunt.be⁶ www.geopunt.be⁷ <http://www.geopunt.be/kaart>

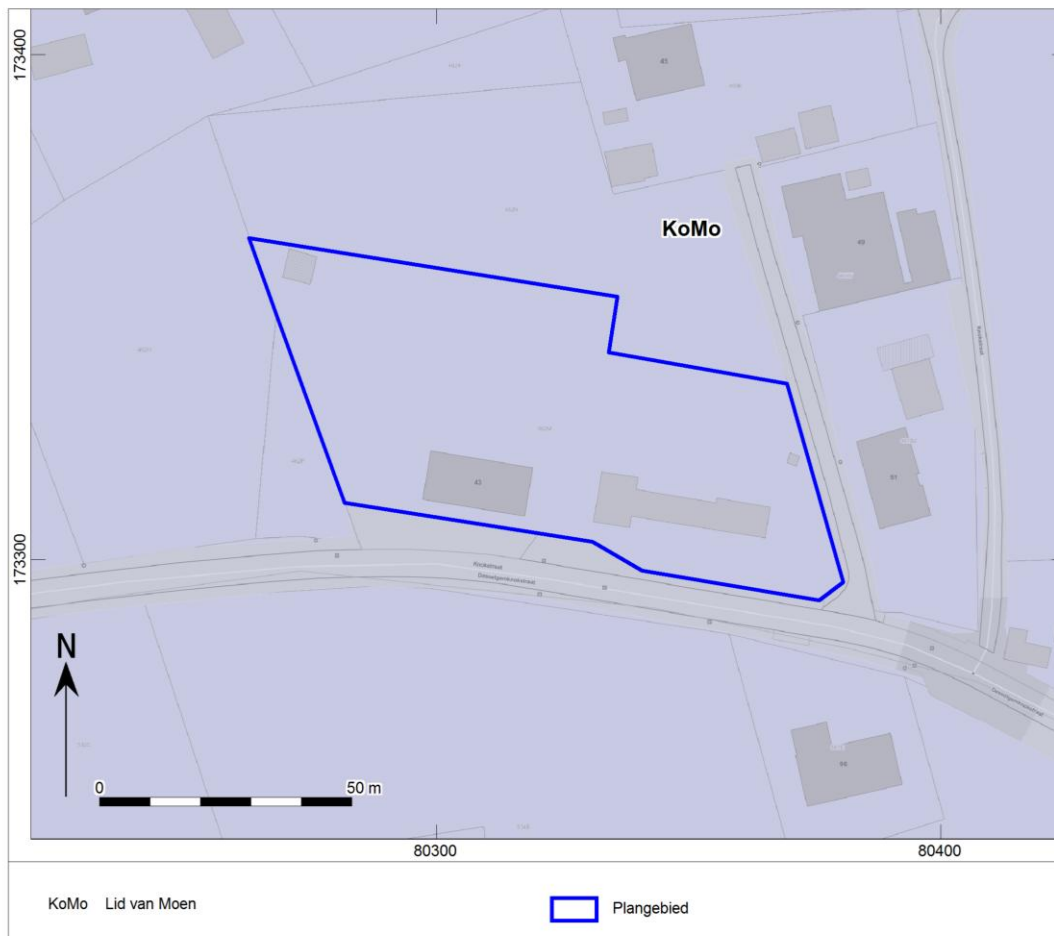
Bron	Informatie
	3.00 - 4.00 Fijne, grijze leem, glauconiethoudend.
	4.00 - 5.00 Matig fijne, zandhoudende, grijze leem, glauconiethoudend.
	5.00 - 6.00 Fijne, grijze leem, glauconiethoudend.
	6.00 - 7.00 Fijne, licht zandhoudende, grijze leem, glauconiethoudend.
	7.00 - 9.00 Matig fijne, zandhoudende leem, glauconiethoudend.
Hoogtekaart ⁸	Ca. 17m Tov TAW
Bodemerosie ⁹	Zeer weinig erosiegevoelig

De ondergrond van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk, meer bepaald, het Lid van Moen. De formatie dagzoomt in het noorden van Henegouwen, het zuiden van West- en Oost-Vlaanderen en in Waals-Brabant. De formatie bestaat uit door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan (Vroeg-Eoceen, rond 52 miljoen jaar oud). De Formatie van Kortrijk bestaat voornamelijk uit klei, soms zandig of siltig. Soms komen fossielen of bioturbatie voor. In het uiterste westen van België vormt de formatie een 125 meter dik pakket in de ondergrond, maar naar het oosten toe wordt de dikte geleidelijk aan minder. Binnen de Formatie van Kortrijk worden minstens vier leden onderscheiden: waaronder de Klei van Moen (of Roubaix). Binnen het plangebied zit deze Formatie op een diepte van minstens 6 meter, gebaseerd op geologische boringen uit de omgeving.¹⁰

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹⁰ https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Kortrijk

Afb. 7. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

Bovenop de Tertiaire ondergrond zijn tijdens het Pleistoceen sedimenten afgezet. Deze worden benoemd als profieltype 3. De strata bestaan achtereenvolgens uit een pakket fluviatiele afzettingen uit het Laat-Pleistoceen en lemige, eolische zandafzettingen uit het Laat-Pleistoceen met Quartaire hellingsafzettingen.

De fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan zijn op basis van de geologische gegevens onderverdeeld naar korrelgrootte. Op basis van de geologische boringen komen tot op 6 à 9 m diepte Quartaire afzettingen voor die bestaan uit matige fijn leemhoudend zand of matig fijn zandhoudend leem. Vermoedelijk is er een bijwerking van herwerkt Tertiair (glauconiethoudend) sediment. Het voorkomen van de verschillende types fluviatiele afzettingen binnen de ruime omgeving van het plangebied is eveneens niet precies bepaald. De fijne sedimenten worden in de geologische beschrijving aangeduid als het Lid van Lembeke, dat onderdeel uitmaakt van de Boven (Laat-)Pleistocene fluviatiele afzettingen. Deze wordt in het Weichseliaan gedateerd.

De zandige textuur is het algemeen kenmerk van het Lid van Lembeke. Grind is weinig belangrijk en komt, indien aanwezig, doorgaans voor als residu. De korrelgrootte van het zand varieert van fijn tot medium, uitzonderlijk grof met een overheersing van halffijn. Naast de grovere fracties zijn er in de zandafzetting ook silt- en kleipartikels aanwezig die in hoeveelheid variëren van laag tot laag. In het karteringsgebied zijn schelpresten niet vreemd in deze afzettingen. Naast de hierboven beschreven gemeenschappelijk kenmerken kunnen grosso modo twee belangrijke afzettingstypes onderscheiden worden, waarvan de tweede afzettingstype in het plangebied lijkt voor te komen:

In dit tweede type, die tevens het vaakst voorkomt, is zand totaal overheersend met een textuur gaande van zeer fijn tot medium. Grind is in het totaal geheel weinig belangrijk. Het komt voor als residu, is afgezet langs de basis van de foresets of komt verspreid in een laag voor. In sommige locaties komt echter bovenaan in de sequentie een grindniveau voor, met beperkte omvang weliswaar. Het tweede type behoort tot de ondiepe permanente zandige vlechtende systemen. Het ondiepe permanent zandig vlechtend

riviertype wordt gekenmerkt door een opeenvolging van driedimensionale duinen die slechts zichtbaar zijn tijdens lage waterstanden. Bij hoog debiet ontstaat één brede maar ondiepe geul die quasi de volledige overstromingsvlakte inneemt.

De algehele aanwezigheid van glauconiethoudend zand duidt op de aanwezigheid van hellingsafzettingen, afkomstig van Tertiaire afzettingen. Deze worden vertegenwoordigd in het Lid van Haspengouwen, onderdeel van de Formatie van Gembloux.

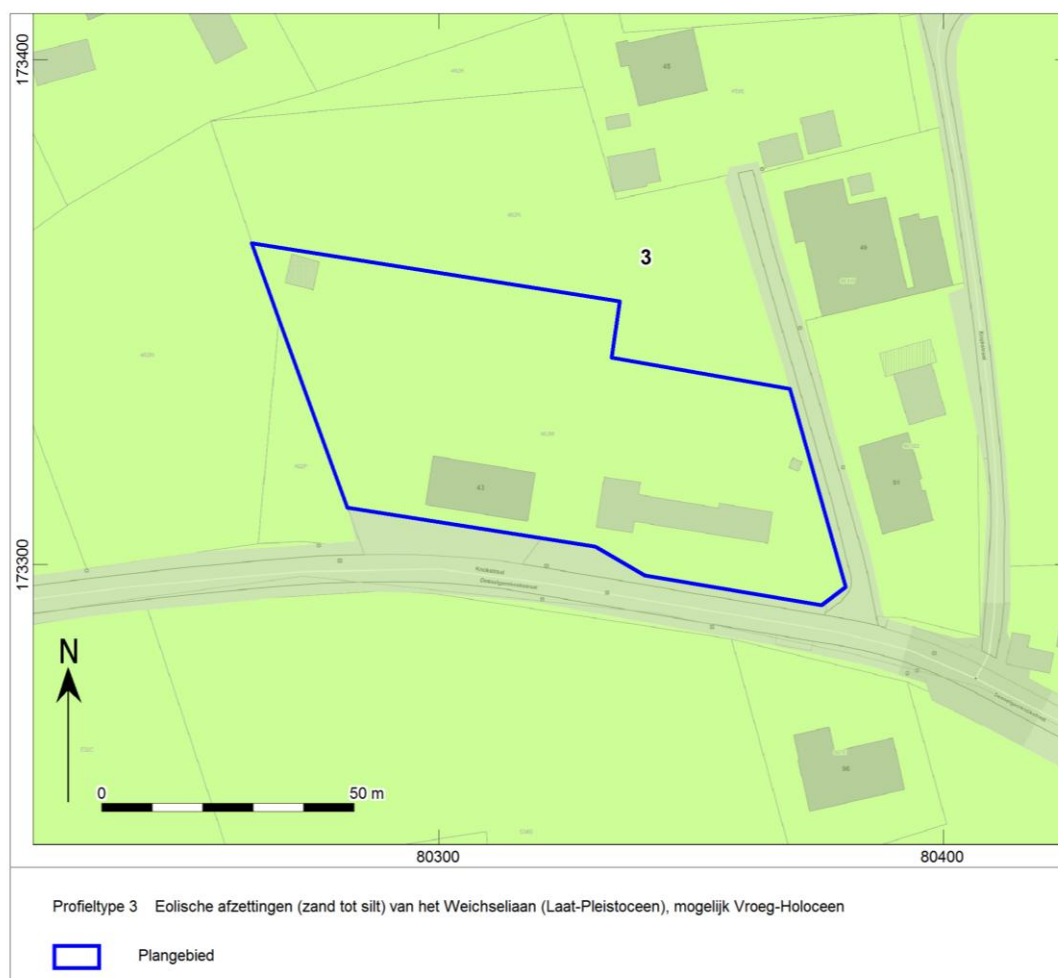
Het Lid van Haspengouwen is niet uniform qua opbouw. Het is enerzijds samengesteld uit een alternatie van hellingsafzettingen en eolische afzettingen en anderzijds als een opeenvolging van hellingsafzettingen.

Onder hellingsafzettingen wordt een combinatie van massabewegingafzettingen en afspoelingsedimenten verstaan. Een afspoeling ontstaat onder optimale omstandigheden van plotselinge intense wateraanvoer ingevolge de ondoordringbaarheid van de grond die kan optreden bij verzadiging, bij uitdroging en bij vriezen en dooien. De massabewegingsproducten bestaan doorgaans uit leemlagen waarin effen, subhorizontaal golvende tot schuin golvende kleiige laminae en/of humeuze banden voorkomen. Uit het karakter van het onderste laagvlak van de humeuze banden blijkt dat deze niet in situ gevormd zijn. Dit wordt verklaard als zijnde oppervlaktevegetatie, meestal toendra, dat wordt overstromd door bewegend materiaal ingevolge massabewegingsprocessen en ingebed als een humuslaag. Dit fenomeen kan zich onder gunstige omstandigheden meerdere malen herhalen waardoor de hierboven beschreven sequentie ontstaat. Dunne intercalaties van zandig materiaal zijn mogelijks aanwezig. In de massabewegingafzettingen komen ook schelpgruis en vooral mollusken voor. Er is vastgesteld dat de algemene leefomgeving van bovenvernoemde mollusken een hoge vochtigheid als primaire levensvoorwaarde vooropstelt.

Afspoelingsedimenten zijn doorgaans zandig, al dan niet met lemige laminae. In vele gevallen zijn de sedimenten glauconiethoudend, een mineraal afkomstig van het Tertiair substraat. In het Overgangsgebied alsook in de Vlaamse Ardennen wordt in de ondergrond van sommige valleiwallen hellingsafzettingen aangetroffen. Dit soort van afzettingen zijn gebonden aan een reliëf met een zekere hellingsgraad en hellingslengte die zeker ook aanwezig zijn in het gedeelte van het Overgangsgebied dat grenst aan het Loessgebied. In sommige arealen zoals op de oostflank van de Leie zijn sommige hellingsafzettingen dominant zandig. Vermits deze echter beperkt zijn qua omvang, zowel lateraal als vertikaal worden deze sedimenten geïncorporeerd in het Lid van Haspengouwen.

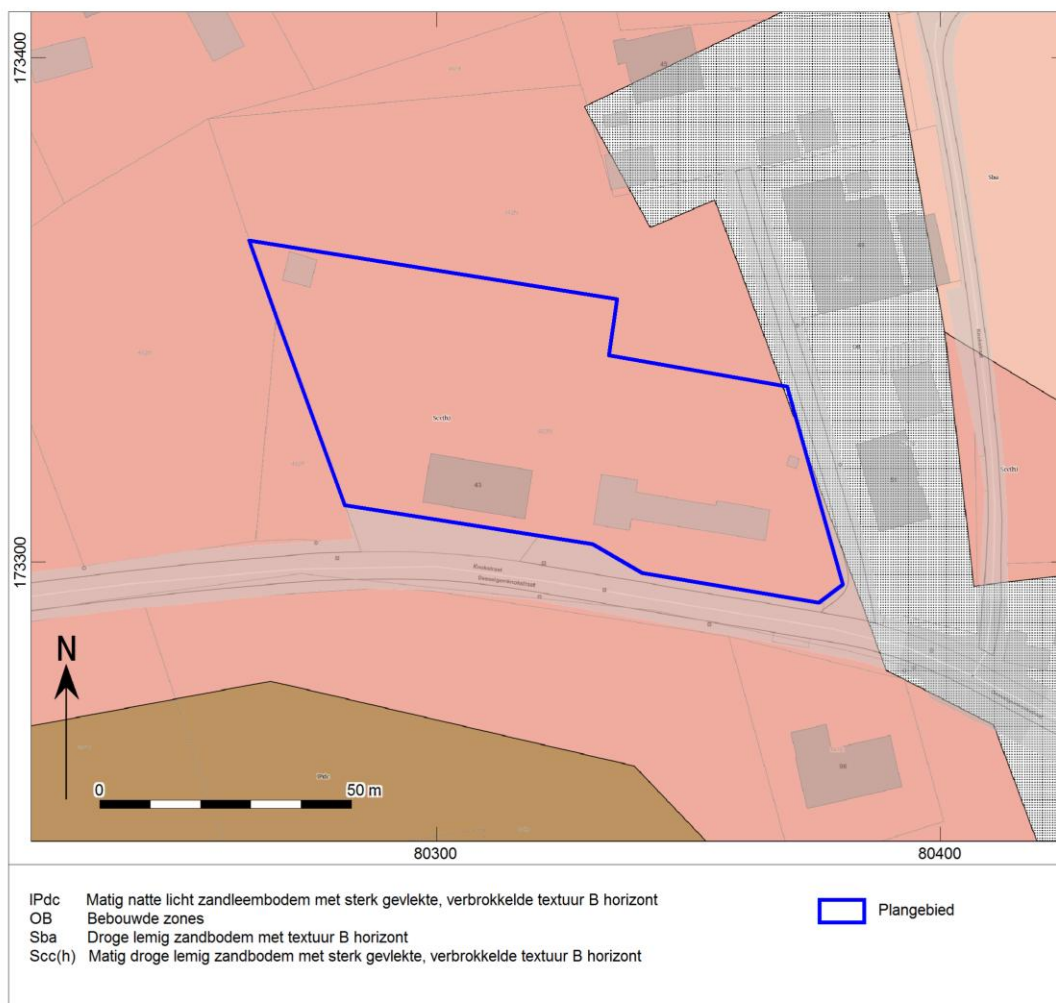
Zoals uit de geologische boringen blijkt is het onderscheid tussen de verschillende pakketten moeilijk tot niet te maken. Het is echter wel aannemelijk dat de bovenste lagen vertegenwoordigd zijn door de combinatie van eolische en hellingsafzettingen. De precieze datering van deze afzettingen blijkt echter ook uit de geologische studies onduidelijk.¹¹

¹¹ <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/kortrijk29Qweb.pdf>

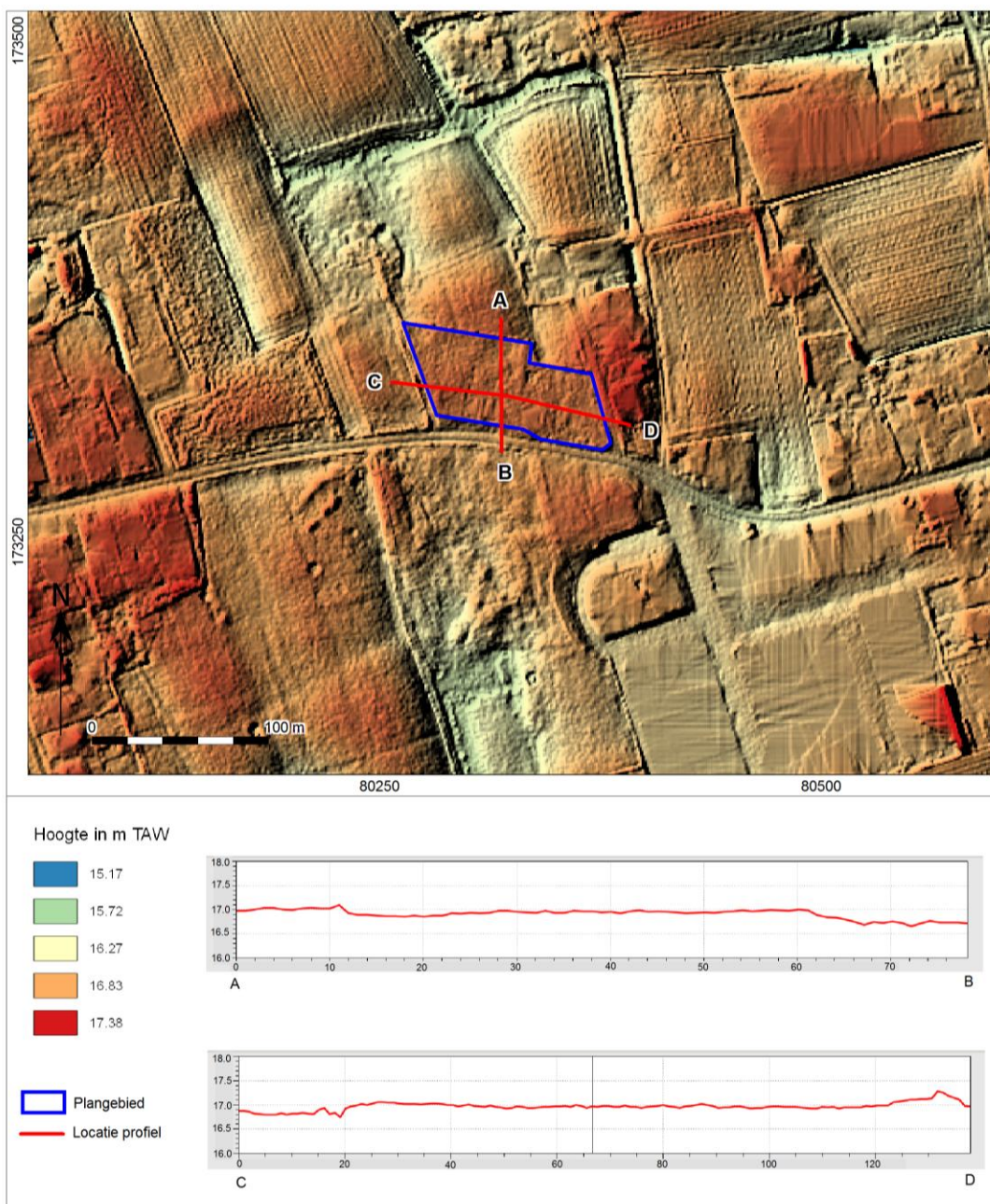
Afb. 8. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

De bodem in het hele plangebied bestaat uit een Sc(h)-bodem. Dit is een matig droge lemige zandbodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur-B-horizont. Deze bodems met gedegradete textuur B horizon hebben een bouwvoor van 25-30 cm dikte, donker grijsbruin, die in sommige gevallen rust op een weinig duidelijke kleur B horizon. De Bt-horizont begint op 40-100 cm, uitzonderlijk dieper. Hij is bruin tot geelbruin in het bovenste gedeelte en vertoont zeer bleekbruine zandige strepen en vlekken. In het onderste gedeelte komen gleyverschijnselen voor vanaf 60-90 cm. De overgangshorizont is iets grijzer en rust op de gedegradete Bt met roodbruine ijzerconcreties en bruine kleihoudende brokken. De bodem is iets te droog in de zomer. Het zijn goede gronden voor zomergranen en aardappelen, waar thans veel maïs op verbouwd wordt, weinig geschikt voor weiland. De bodems zijn ook geschikt voor intensieve tuinbouw en ruwe groenteteelt.

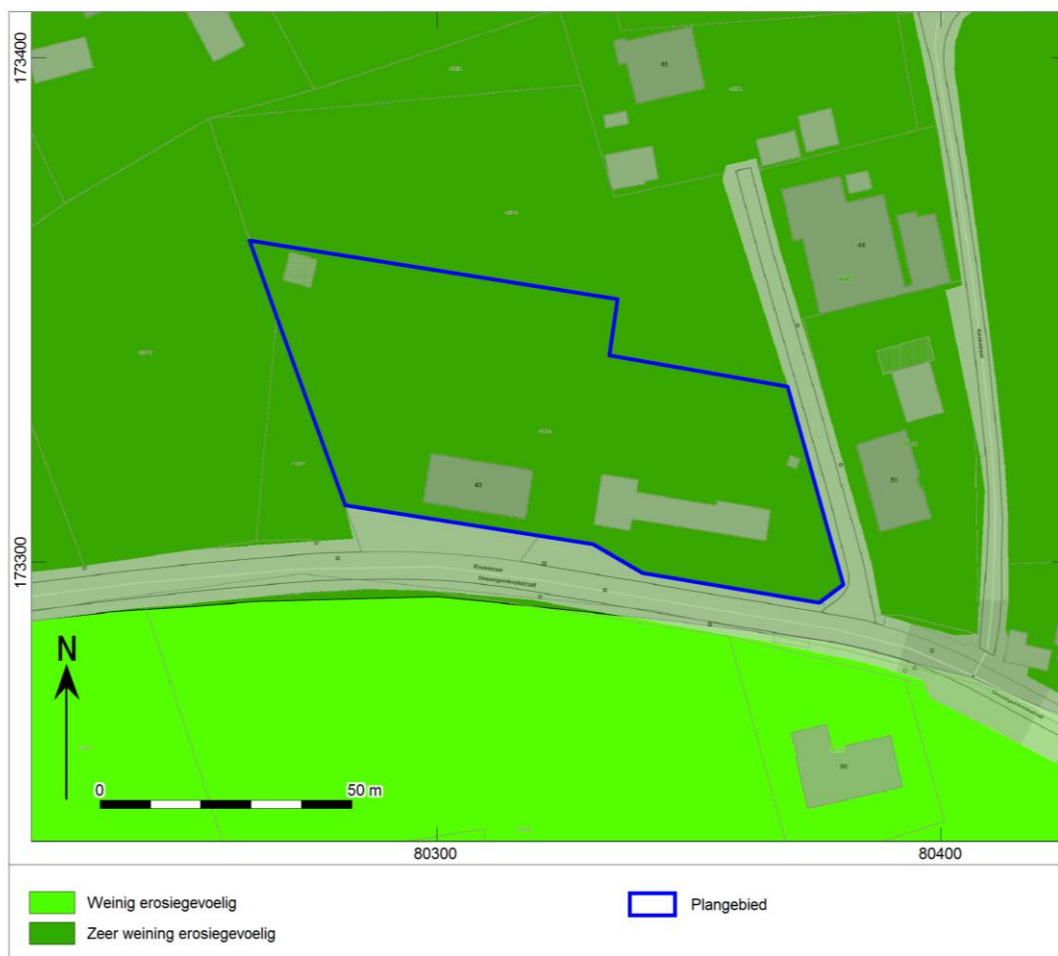
Afb. 9. Het plangebied op de bodemkaart.

Op het onderstaande beeld is te zien dat het plangebied een horizontale zone is op een hoogte van ca. 17m +TAW (afb. 10). In de omgeving zijn een aantal delen in het landschap lager gelegen. Deze zijn gerelateerd aan straten, wegen tussen de akkers en percelen en beken. De heemkundige vereniging heeft geen weet van een afgraving of verhoging van het plangebied, al ligt het plangebied tot 30 cm hoger ten opzichte van de aansluitende percelen. Een ophoging kan te maken hebben met bemesting of een lichte ophoging met plaggen sinds de middeleeuwen. Precieze gegevens om dit te bevestigen zijn er echter niet.

Afb. 10. Hoogteverloop van het terrein en het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM).

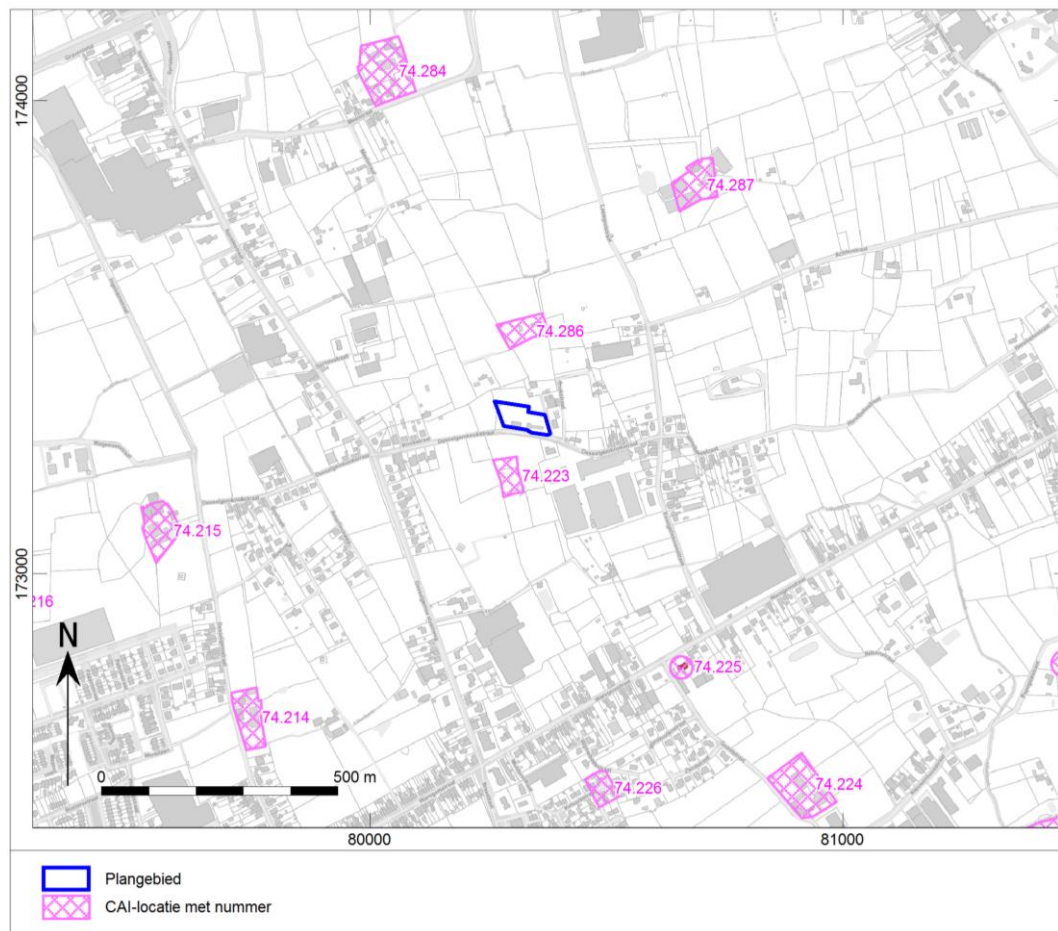
Het plangebied ligt, samen met de gehele zone ten noorden van de weg, in een zone dat is aangeduid als zeer weinig erosiegevoelig (afb. 11). Ten zuiden van de weg is de erosiegevoeligheid aangeduid als weinig erosiegevoelig. Deze kaart geeft een veralgemeend beeld maar kan gerelateerd zijn aan de gedeeltelijke ophoging van de percelen ten noorden van de weg.

Afb. 11. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 12):

Afb. 12. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
74124	1000 ten ZW	Late Middeleeuwen	Goed Ten Bruyele: Site met walgracht, weergegeven op het landboek van Deerlijk (1747) opgemaakt door C. Steur. Op de Atlas der Buurtwegen (1849) vermeld als "Ferme Desandere" en met U-vormige opstelling binnen gedeeltelijk rechthoekige omwalling. Volgens de kadastrale gegevens wordt de hoeve in 1891 uitgebreid en krijgt grotendeels haar huidige opstelling. Heden sterk aangepast.
74125	900 m ten W	Late Middeleeuwen	Hof van Brabant: site met walgracht, gekend van op 19 ^{de} eeuwse kaarten
74223	250 m ten Z	Late Middeleeuwen	Desselgemknokstraat I: site met walgracht, gekend van op 19 ^{de} eeuwse kaarten
74224	1000 m ten ZO	Late Middeleeuwen	Goed Te Leers: site met walgracht weergegeven op de Ferrariskaart (1770-1778) als volledig omwalde hoeve (vier volumes). Op de Atlas der Buurtwegen (1849) vermeld als "Ferme Decraene" met gelijke opstelling. Omgrachting niet meer zichtbaar.
74225	800 m ten ZO	18 ^{de} eeuw	Molen ter Geest en ter Zande: stenen stellingmolen z.g. "ter Geest en ter Zande". Naamgeving is de combinatie van de naam van de in 1888 verdwenen "Molen ter Zande" en de nabijgelegen heerlijkheid "ter Geest". Ronde bakstenen stellingmolen, opgetrokken in 1888 in opdracht van Jules

			Declercq, gelegen op een zandige heuvelrug langs de oude heerweg van Kortrijk naar Gent via Waregem. Deze olie- en korenmolen vervangt de afgebrande 18de-eeuwse houten staakmolen.
74226	800 m ten Z	Late Middeleeuwen	Site met walgracht aan de Ketsersstraat, site is thans overbouwd.
74284	800 m ten N	Late Middeleeuwen	Site met walgracht aan de Meelstraat, gebouwen noch gracht is thans bewaard.
74286	250 m ten N	Late Middeleeuwen	Site met walgracht, thans is enkel de gracht nog bewaard. Gelegen aan de Knokstraat
74287	650 m ten NO	Late Middeleeuwen	Site met walgracht, Goed ter Keizere. Site noch grachten zijn bewaard.

In het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. Deze zijn alle te dateren vanaf de Late Middeleeuwen. Dit gaat gepaard met de ontwikkeling van het ganse gebied (zie verder). Vanaf de Volle en Late Middeleeuwen wordt de omgeving ontbost en ontstaan er verschillende hoeven in de vorm van sites met walgracht die de vrijgemaakte gronden als akker in gebruik nemen. Archeologische vondsten of sporen zijn in de directe omgeving niet gekend. De lokale heemkundige vereniging had evenmin aanvullende informatie over archeologische vondsten.

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

Desselgem behoort fysisch-geografisch tot het Leie-Schelde-interfluvium met een noordelijke overgang naar de alluviale Leievallei. Het grondgebied heeft een zwak golvend reliëf van circa 10 meter tot circa 18 meter +TAW. Afnemend reliëf naar het noordoosten toe, naar het brede valleigebied van de Leie en naar de depressie van de Gaverbeek. De bodemgesteldheid is overwegend licht zandlemig tot zandig. In de Leievallei en specifiek ter hoogte van de oude Leiemeanders is de bodem uitgesproken kleiig. Het zuidelijke deel van het grondgebied, waar het plangebied gelegen is, draagt een eerder vlak bulkenlandschap¹² met een complexe afwateringsstructuur, dat vermoedelijk eerst in de 13de-14de eeuw wordt geoptimaliseerd. In het zuidelijke gebiedsdeel staat tot in de 12de eeuw het foreest 'Methela' of 'Medele' (ook Medelwoud of Methelabos genoemd), een grafelijk jachtgebied of houtreservaat dat zich uitstrekt van Harelbeke tot Waregem en ook de zone van het plangebied omvat.

De oudste bewoningsgeschiedenis van Desselgem werd in sterke mate bepaald door de aanwezigheid van de Leie. Uit verschillende vondsten uit de Steentijden is geweten dat de mens reeds duizenden jaren rondtrok door het landschap. Archeologisch uit dit zich in vele kleine concentraties van vuursteen, met name op de hogere oevers van de Leie. Daar zijn ook sporen en structuren waargenomen uit de Metaaltijden (Bronstijd, IJzertijd) en uit de Romeinse tijd, zoals aan de Grote Heerweg, gelegen aan de oostelijke zijde van de Leie, op 3,5 km ten noordwesten van het plangebied. Hoewel de staatnaam Grote Heerweg wellicht eerder middeleeuws van oorsprong is, wijzen de talrijke Romeinse vondsten er toch op dat het tracé teruggaat op een Romeinse weg. Het belang van deze weg en de Leieboorden in het algemeen blijkt onder meer uit de situering van de oude kern van Desselgem, die minstens middeleeuws van oorsprong is. De dorpsnaam *Thrassaldingehem* wordt voor het eerst vermeld in de tweede helft van de 10de eeuw maar de locatie suggereert een oudere oorsprong, in relatie met Ooigem. Vanaf de 5de en 6de eeuw worden namelijk de in cultuur gebrachte akkers door Frankische inwijkelingen (onder leiding van Thrassald) overgenomen. Bij de Frankische inwijkelingen ontstaan op de grote en gemakkelijk bewerkbare

¹² https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf: Oorspronkelijk een gesloten landschap met diepe sloten in een vrij vlak gelegen gebied, gekenmerkt door lineair groen langs onregelmatige blok- en strookvormige percelen met zowel gras- als akkerlanden waar het wissel- of koppelstelsel werd toegepast.

gronden aan de Leie-oeveren grote hofsteden, die later zullen uitgroeien tot domeinen en heerlijkheden. De voornaamste hofsteden die in de Frankische periode in Desselgem ontstaan, zijn Thrassaltinghem (latere "Munkenhof"), Teppinghem (latere Meierie) en Stenbeca (latere goed "Ter Petantie").

Na de invallen van de Noormannen maken de graven van Vlaanderen gebruik van het machtsvacuüm om hun macht en bezittingen uit te breiden. Omstreeks 950 schenkt graaf Arnulf I (889-965) van Vlaanderen, een deel van zijn bezittingen aan de Gentse Sint-Pietersabdij. De schenking omvat onder meer een uitgebreid gebied in de Leiestreek, waaronder bijna heel het huidige Desselgem.

Wat het gebied van het plangebied aangaat was dit tot omstreeks het jaar 1000 bebost met eiken. Dat was het zogenaamde Methelabos of Medelewoud dat zich uitstreckte van Harelbeke tot Waregem. Vanaf het jaar 1000 werd het gerooid en voor landbouw ontgonnen. De Knokstraat zelf was een secundaire historische "heerweg" tussen Harelbeke en Waregem die oorspronkelijk doorheen het Methelawoud liep.¹³

11de-12de eeuw

Onder Boudewijn V (1035-1067) wordt het graafschap Vlaanderen hervormd. Desselgem behoort tot het graafschap Vlaanderen, meer bepaald tot de kasselrij Kortrijk.

De gronden rond de Leie worden al vrij vroeg bebouwd en in cultuur gebracht. Eveneens in de 11de en 12de eeuw wordt het Methelawoud in het centrale en zuidelijke gedeelte van Desselgem door de bevolkingstoename en de nood aan landbouwgronden ontgonnen. Op de vrijgekomen gronden, in de omgeving van het plangebied, ontstaan enkele grote hofsteden, zoals het goed "Te Mele", "Te Raden", "Ter Wedaghe" en "Ter Keysere".

13de-15de eeuw

In 1452 worden de hofstede "De Meierie" en de bijhorende windmolen verwoest tijdens de opstand van de Gentenaren tegen hertog Filips de Goede. Sindsdien blijven de gronden onbebouwd en worden gebruikt als landbouwgrond en weiland. Tot 1500 is de dorpskern enkel bebouwd met de pastorie op de mote, de Sint-Martinuskerk en herbergen.

16de eeuw

In de laatste decennia van de 16de eeuw breken onrustige tijden aan met het opkomende protestantisme, de Beeldenstorm en de reactie van de katholieke Spaanse vorsten. De ganse streek verpaupert en raakt ontvolkt door emigratie, ziekte en krijgsverrichtingen. Na de opstand van de Nederlanden tegen Spanje op het einde van de 16de eeuw blijken vele hoeves van de kaart te zijn geveegd en is het bevolkingsaantal drastisch afgenomen.

17de eeuw

Na het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) tijdens de regering van de aartshertogen Albrecht en Isabella, volgen de oorlogen elkaar opnieuw op. Het grootste gedeelte van de huidige straten (uitgezonderd recentere verkavelingen) staan reeds afgebeeld op de kaart van 1620. Buiten de dorpskern wordt er sterk verspreide hoevebebouwing weergegeven.

¹³ Pers. Comm. met dhr. Etienne Duccateeuw, dd. 17 april 2017.

Op de figuratieve kaart van Desselgem, opgemaakt in 1620 door landmeter Lowijs de Bersacques, loopt de Knokstraat van "Ter Knocke" (kruispunt met de huidige Sprietestraat) naar "Den evangelie Boom" (kruispunt met de huidige Leemputstraat); op beide kruispunten wordt een boom afgebeeld. In 1620 zijn reeds verscheidene hoeves gelegen aan de noordzijde van de straat. Op de figuratieve kaart van de Sint-Pietersheerlijkheid, opgemaakt door Joseph de Coster in 1764, aangeduid als "Knock straete". Het doodlopende zijtracé aan de noordzijde van de straat, ten oosten van het plangebied, loopt naar het dieper gelegen en omwalde goed "Ter Hulst" en is dan ook aangeduid als "dreve van 't goed ter hulst"; dit goed is een 11de- of 12de-eeuwse ontginning in het Methelawoud. Op de hoek met de huidige Sprietestraat bevindt zich vanaf circa 1770 herberg "De Knok", aangeduid op het landboek van de parochie Desselgem, opgemaakt in 1771, als "herberghe". Op de Atlas der Buurtwegen (1844) wordt de straat weergegeven als "Knockstraet" met als aanduiding "Chemin n° 4" en omschrijving "Chemin du hameau den Knock à Waereghem", zie ook verder bij de historische kaarten.

Door de voortdurende invallen van de Fransen in de loop van de 17de eeuw, kan Desselgem niet verder tot ontwikkeling kan komen. Op de figuratieve kaart van de rentegronen onder Sint-Pietersheerlijkheid, opgemaakt in 1675, is de sterk verspreide hoevebebauwing in de gemeente dan ook maar in lichte mate toegenomen in vergelijking met het begin van de eeuw. In 1688-1697 woedt de Negenjarige Oorlog en in 1695 slaat een Franse legereenheid van 10.000 man zijn kamp op te Beveren en Desselgem, met opeisingen en plunderingen tot gevolg.

18de eeuw

Tijdens de Spaanse Successie-oorlog (1701-1714) worden onze gebieden in 1708 geteisterd door terugtrekkende Franse troepen.

Vermoedelijk worden de vakwerkgebouwen van het goed "Ter Keijsere" kort vóór 1760 versteend.

Tot aan de Franse revolutie blijft de abt van de Sint-Pietersabdij uit Gent één van de machtigste grondeigenaars in de streek tussen de Gaverbeek en de Leie. Met de Franse revolutie staan alle eigendommen van de Sint-Pietersabdij in Desselgem te koop. Alle eigendommen worden opgekocht door Joannes Verhaeghe, landbouwer op het "Munkenhof" en vermoedelijk stroman van de abdijheer.

19de eeuw

Joannes Verhaeghe, pachter van het "Munkenhof" en opkoper van de eigendommen van de Gentse Sint-Pietersabdij op het einde van de 18de eeuw, wordt in 1801 de eerste officiële burgemeester van Desselgem. De spoorweg tussen Gent en Kortrijk wordt in 1838-1839 aangelegd.

De landbouw en thuisnijverheid (linnen) zijn tot circa 1850 de voornaamste bron van inkomsten. Daarna kent de streek en ook Desselgem de opgang van het roten van vlas in de Leie en van de vlasverwerking in het algemeen. Door het Leieroten komt de vlasbewerking los van de hofsteden en worden er vanaf het derde kwart van de 19de eeuw volop nieuwe huizen en vlasschuren gebouwd op de Leiekant. Daarnaast heeft de bloeiende vlasnijverheid ook een grote invloed op de ontwikkeling van het dorp en het bevolkingscijfer.

In 1869-1870 krijgt Desselgem een treinstation met loskaai voor kolen en vlas op de spoorlijn tussen Kortrijk en Gent, naast de spoorwegovergang aan de Sprietestraat, ten westen van het plangebied. Met de aanleg van de steenweg, de bloei van de vlasnijverheid, de bouw van de Leiebrug en het station, komt de wijk Spriete rondom het station en rondom het kruispunt van de Liebaardstraat/ steenweg Kortrijk-Gent tot ontwikkeling.

20ste eeuw

De Sint-Martinuskerk, die reeds sinds 1890 sporen van verval vertoont, wordt in 1906 hersteld. De Eerste Wereldoorlog zorgt voor een grote uitdunning van het aantal herbergen. In 1917 laten de Duitsers in Desselgem drie vliegvelden aanleggen. Beschietingen op 16 en 17 oktober 1918 van zowel geallieerde als Duitse troepen brengen de dorpskern ernstige schade toe. Daarnaast blazen Duitse troepen de spoorwegverbinding op. Op 19 oktober 1918 laten terugtrekkende Duitse troepen de ijzeren brug over de

Leie springen om de oprukkende Engelsen achter de rivier te houden. In 1920 schrijven de gemeentebesturen van Desselgem en Ooigem (Wielsbeke), een aanbesteding uit voor een nieuwe brug over de Leie.

In 1920 wordt het bedrijf Cerades opgericht (productie van cement- en granietvloeren) en wordt de grondslag gelegd van een vlasvezelbereidingsbedrijf. In de omgeving van de Meierie wordt in de jaren 1930 een aarden velodroom uitgebaat.

In mei 1940 proberen de geallieerden de optocht van de Duitsers te stuiten door stelling te nemen achter de Leie en de Leiebruggen te dynamiteren. In mei 1940 worden 45 gebouwen door de Duitsers in de Desselgemse Leiekant in brand gezet. Ook de dorpskern van Desselgem wordt zwaar beschadigd. Zo wordt de Sint-Martinuskerk in mei 1940 opnieuw getroffen. Nog in 1940 realiseert men een houten noodbrug ter vervanging van de in mei 1940 gedynamiteerde Leiebrug. In 1944 vernietigen de Duitsers de onder hun bezetting gebouwde noodbrug over de Leie en trekt men een nieuwe noodbrug op, die in 1945 is afgewerkt. De "voorlopige" brug zou ruim twintig jaar gebruikt worden. Het klooster en de school worden geraakt bij bombardementen.

In 1943 wordt het roten in de Leie bij wet verboden waarop men in de nabijheid van de rivier betonnen roterijen bouwt voor het kunstmatig roten van vlas met verwarmd water. Tot na de Tweede Wereldoorlog blijft de vlasbewerking nagenoeg de enige nijverheid die Desselgem kent. Nog in de jaren 1940-1950 worden verscheidene vlasfabrieken opgericht. Ook gaan in die periode verschillende weverijen van start. Daarnaast wordt er ook een nieuwe industrie opgericht voor de fabricatie van samengestelde vlasvezelplaten.

Na de oorlog wordt Desselgem sterk gemoderniseerd. Er komen heel wat nieuwe woningen en wegen bij. In de loop van de 20ste eeuw verliest Desselgem dan ook meer en meer zijn landelijk karakter. De vlasnijverheid gaat in Desselgem circa 1960 aan belang inboeten, waardoor naar andere bedrijfstakken wordt overgeschakeld.

Ondanks het feit dat de houten brug over de Leie van 1945 slechts een noodbrug is, zal men pas in 1960 werk maken om een nieuwe brug te bouwen. Het station van Desselgem wordt in de jaren 1960 afgebroken.

In 1975 wordt de Leie ter hoogte van Desselgem rechtgetrokken, waardoor het landschap sterk verandert. Daarnaast verdwijnen ook enkele hofsteden. Op 1 januari 1977 vindt de fusie plaats tussen Desselgem en de gemeentes Beveren-Leie, Sint-Eloois-Vijve en Waregem onder Groot-Waregem.¹⁴

Bouwhistorische schets

Aanvullende op de bouwhistorische informatie die in het vorig hoofdstuk verwerkt zat is volgende nog te melden.

Desselgem bestaat uit een gedecentraliseerde dorpskern ontstaan rond de Sint-Martinuskerk, aan de kruising van de verbindingsweg tussen Ooigem (Wielsbeke) en Deerlijk en de voormalige, vóór-18de-eeuwse heerweg tussen Kortrijk en Gent. De kruising situeert zich halverwege de belangrijkste, historische centra, zijnde het ten noorden van de dorpskern gelegen Munkenhof en de eerder ten zuiden gelegen Meierie.

¹⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126110>; met dank aan Etienne Ducatteeuw en Guy Algoet voor de aangeleverde informatie.

De neoclassicistische Sint-Martinuskerk is thans de centrale baken en wordt omringd door het 19de-eeuwse klooster met bijhorende school en voorheen ook nog door de pastorie (thans Mote). Ten noorden wordt de dorpskern begrensd door de in de jaren 1970-1980 gekanaliseerde Leie.

De oudste dorpsbebouwing situeert zich aan het begin van de de Liebaardstraat met vrij imposante, classicistische herenwoningen en slechts in beperkte mate lage dorpswoningen. Voorts architectuur uit de 20ste eeuw gericht op en ontstaan door de bloeiende vlasnijverheid, gaande van kleine vlasserswoningen al dan niet met zwingelarijen (voornamelijk aan de Nieuwstraat) tot de grotere woningen van vlashandelaars afgewisseld met vlasschuren en roterijen (voornamelijk aan de Liebaardstraat).

Aan de historische steenweg van Gent naar Kortrijk, ten zuidoosten van de dorpskern staan verschillende bewaarde 19de-eeuwse of in oorsprong zelfs 18de-eeuwse herbergen en in mindere mate lage woningen. Ook hier dominante aanwezigheid van vlaserfgoed en twee cichoreiasten uit het laatste kwart 19de en het eerste kwart van de 20ste eeuw.

Tweede belangrijke as richting Deerlijk met historisch gehucht De Spriete, ontstaan na het rechtekken van de Sprietteweg en de aanleg van de spoorlijn met hier gelegen en thans verdwenen station. In het begin van de 20ste eeuw ontstaat hier een klooster en wijkschool, aangevuld met vlasserswoningen.

Omringend agrarisch gebied, voornamelijk ten noorden, ten oosten en ten zuiden van de dorpskern, doorkruist door landelijke wegen. Verspreide, historische hoevebebouwing, waarvan nog een deel in bedrijf zijn, waarvan de sites soms opklimmen tot de 17de eeuw en de nog bestaande bebouwing dateert uit de 18de, 19de en 20ste eeuw. Opvallend bewaarde historische hoeve "Het Munkenhof" met vermoedelijk kern uit de 17de eeuw, 18de- en 19de-eeuwse vleugels, 19de-eeuwse brouwerij en een 20ste-eeuwse tabaksast. Hoevebouw met streekeigen kenmerken, bestaande uit losse bestanddelen rondom een erf, opgetrokken in bruine baksteen en afgedekt met zadeldaken.

Zeer intense aanwezigheid van vlaserfgoed met grote vlassites/vlasfabrieken uit de jaren 1930-1960 aan de Meelstraat, Waregemstraat, Ter Lindenstraat, Sprietestraat, Robijnstraat en Pitantiestraat. Grootschalige, vrijstaande vlasschuren uit de jaren 1950.¹⁵

Betreffende de Knokstraat kan gesteld worden dat het een landelijke straat is met geasfalteerd wegdek. Schaars bebouwde straat met verspreid gelegen hoeves, waarvan de sites opklimmen tot de 17de eeuw (cf. nr. 37), en vlaserfgoed en de electriciteitscentrale. Er is een vlasschuur gelegen aan het zijtracé, volgens het kadaster gebouwd in 1951 door de familie Devlaminck tegen een bestaand landgebouw van 1948. Bakstenen vlasschuur onder golfplaten zadeldak; voorgevel met roodbakstenen, rondboogvormige heiligennis met kruisbekroning. Voorts wordt het straatbeeld bepaald door de aanwezigheid van de elektriciteitscentrale.¹⁶

De hoeve gelegen aan de Knokstraat 37, ten westen van het plangebied, is een dieper gelegen hoeve met losse bestanddelen. De site is vermoedelijk voor het eerst bebouwd in de 17de eeuw, wat te zien is op de figuratieve kaart van de parochies Desselgem en Beveren, opgemaakt in 1675 door Gudwalus van der Mariën. Op de figuratieve kaart van de Sint-Pietersheerlijkheid, opgemaakt door Joseph de Coster in 1764, bestaat de hoeve uit een boerenhuis en een landgebouw aan de westzijde van het erf. Het primitief kadasterplan (circa 1834) geeft voor het eerst de schuur aan de oostzijde van het erf weer. Circa 1834 is de hoeve eigendom van weduwe P. Gheysens uit Harelbeke. Volgens het kadaster wordt het bakhuis opgetrokken vóór 1864 in opdracht van Franciscus Gheysens uit Harelbeke (registratie in 1879). In 1915

¹⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/126110>

¹⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/125981>

bouwt de familie Blomme uit Deerlijk een zwingelarij ten zuiden van de schuur. De hoeve heeft een lange erfoprit vanaf de Knokstraat. Hoevegebouwen zijn gemaakt van verankerde baksteen, gelegen rondom een centraal erf. Vermoedelijk met een 18de-eeuws boerenhuis aan de noordzijde van het erf. Wit beschilderd volume op grijs beschilderde plint. Rechthoekige openingen voorzien van bewaard houtwerk. Lage aanbouw onder pannen lessenaarsdak tegen de linkerzijgevel. Eind 18de- of begin 19de-eeuwse schuur onder een sterk overkragend pannen zadeldak, gelegen aan de oostzijde van het erf.¹⁷

In oorsprong 19de-eeuws bakhuis aan de zuidwestzijde van het erf. Grotendeels verbouwd/herbouwd, langgerekt volume, zie gebruik van betonnen snelbouwstenen en grote vensters.

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Ferraris kaarten ¹⁸	1771-1778	Het plangebied is in gebruik als akker. Ten noorden van het plangebied is bewoning te zien, de omwalde hoeve ter Hulst.
Atlas der buurtwegen ¹⁹	Ca. 1840-1850	Het gebruik van het plangebied is niet duidelijk. Het perceel is in elk geval onbebouwd. De weg is aangeduid als Chemin n°4.
Vandermaelen kaarten ²⁰	1846-1854	Het perceel is, net als bij voorgaande, in gebruik als akker en is onbebouwd. In de omgeving is verspreide bebouwing te zien
Poppkaarten	Na 1842	Ook op dit plan is het perceel onbebouwd.
Topografische Kaart ²¹	1960-1964	Op de topografische kaart is het perceel nog niet in gebruik genomen door bebouwing. Het perceel is net als in de 19 ^{de} eeuw nog in gebruik als akker.
Luchtfoto ²²	1971	Het oostelijke deel van het gebied is in gebruik genomen door de centrale. Het westelijke deel is in gebruik als akker.
Luchtfoto ²³	1979-1990	In vergelijking met voorgaande foto is het gebruik ongewijzigd gebleven. De bebouwing in de omgeving is stabiel gebleven.
Luchtfoto ²⁴	2013-2015	Het volledige plangebied is nu in gebruik als centrale. In de omgeving is duidelijk bebouwing bijgekomen, met name bedrijfsgebouwen.

De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa.²⁵ Op deze kaart is het plangebied te zien dat in gebruik is als akker. Ten noorden zijn twee hoeves afgebeeld, waarvan één, de oostelijke, als hoeve Ter Hulst is. De weg naar de hoeve is in historische bronnen dan ook aangeduid als "dreve van 't goed ter hulst". Dit goed is een 11de- of 12de-eeuwse ontginning in het Methelawoud (zie ook hoger). Aan de hoek met de huidige Spriettestraat is herberg de Knock gelegen, op de kaart aangeduid als 'H. Knocke'.

¹⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/208525>

¹⁸ Ferraris 1771-1778.

¹⁹ Onbekend 1840-1850.

²⁰ Vandermaelen 1846-1854.

²¹ www.cartesius.be

²² <http://www.geopunt.be/kaart>.

²³ <http://www.geopunt.be/kaart..>

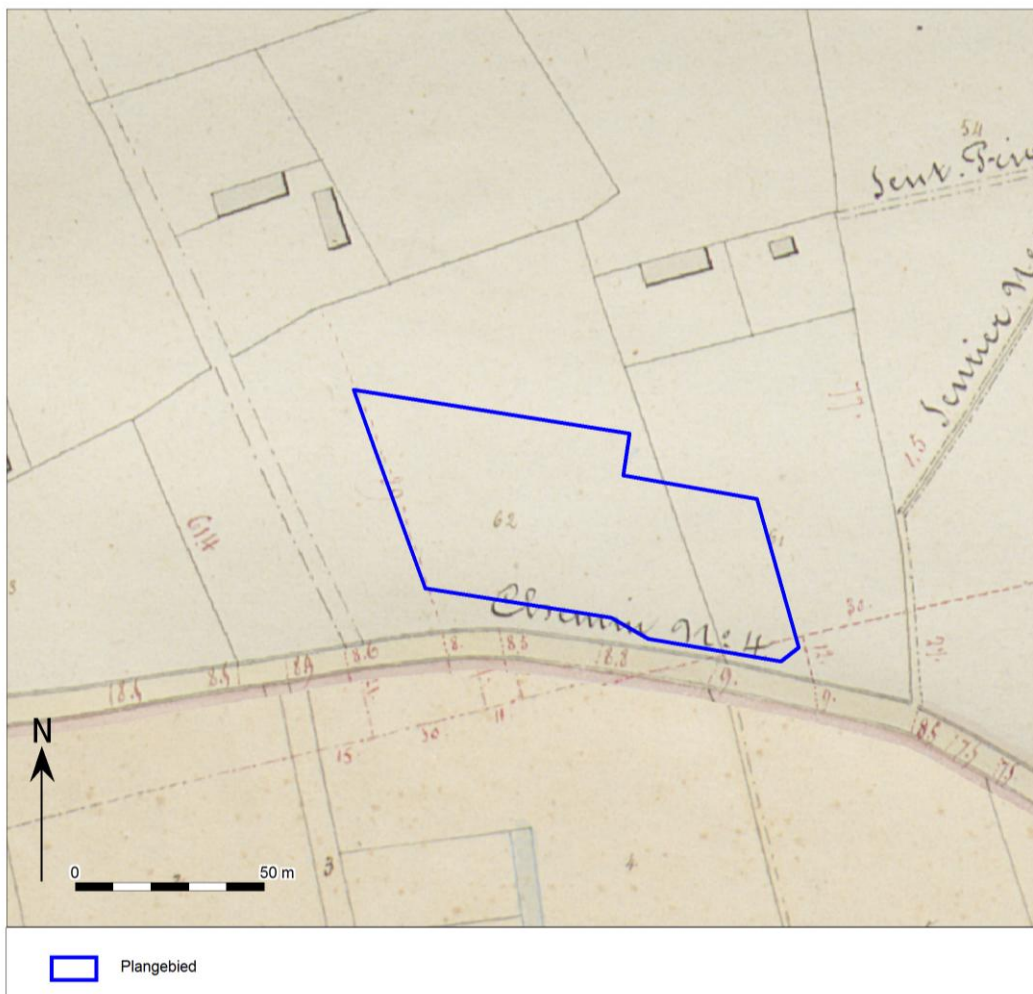
²⁴ <https://id.erfgoed.net>

²⁵ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>.

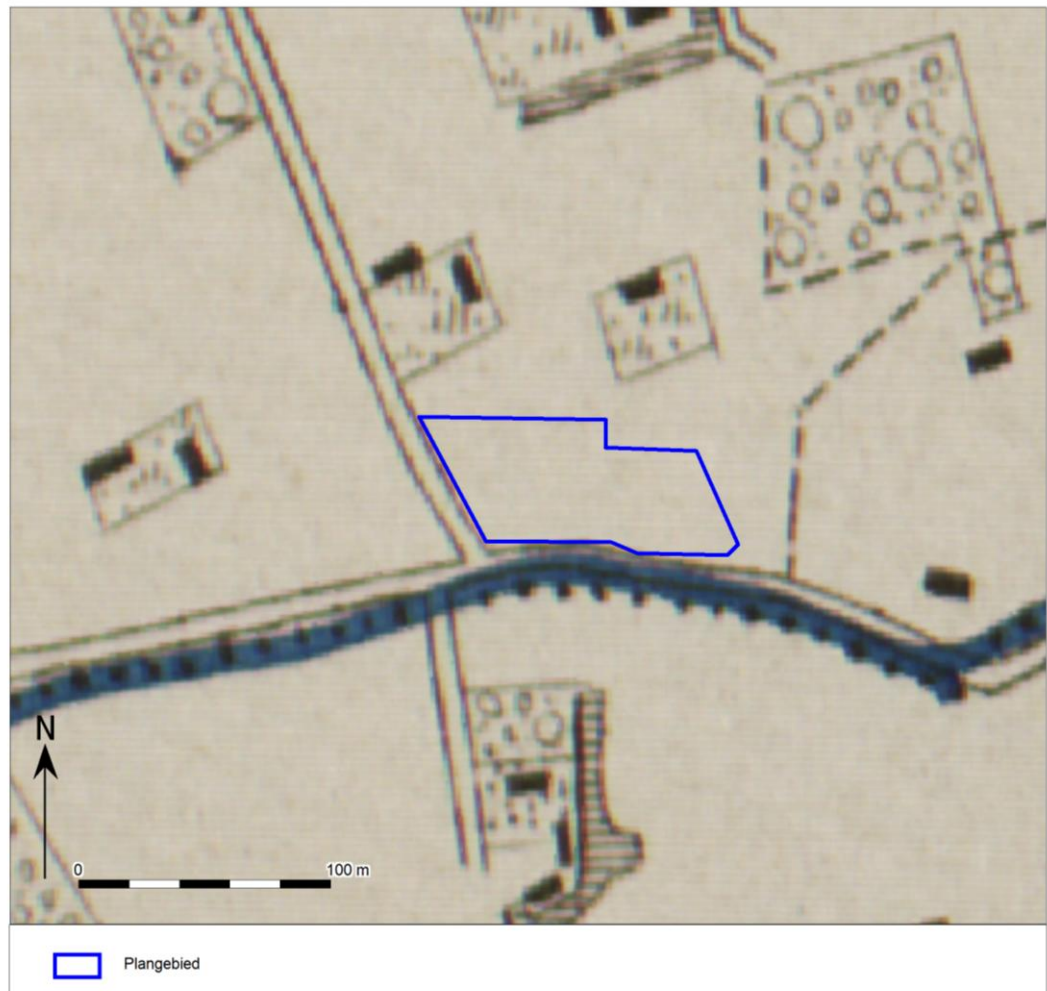
Afb. 13. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 14). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat het plangebied onbebouwd is. Het perceel is vermoedelijk nog steeds in gebruik als akker. De beide hoeven ten noorden van het plangebied zijn eveneens afgebeeld.

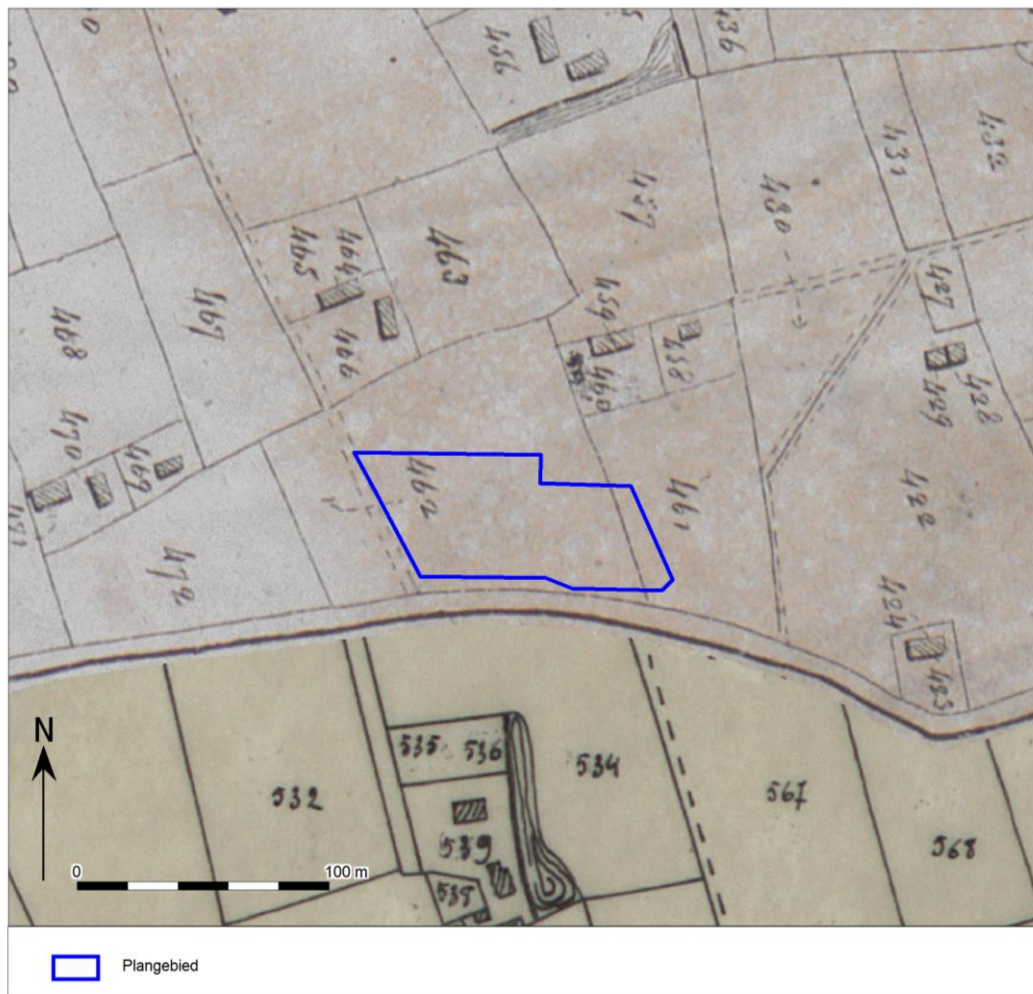
Afb. 14. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Op deze kaart is te zien dat het plangebied nog steeds onbebouwd is. Ten noorden zijn de hoeven nog steeds zichtbaar. De blauwe lijn duidt op de begrenzing van Dessalgem met Deerlijk dat aan de zuidzijde van de Knokstraat gelegen is.

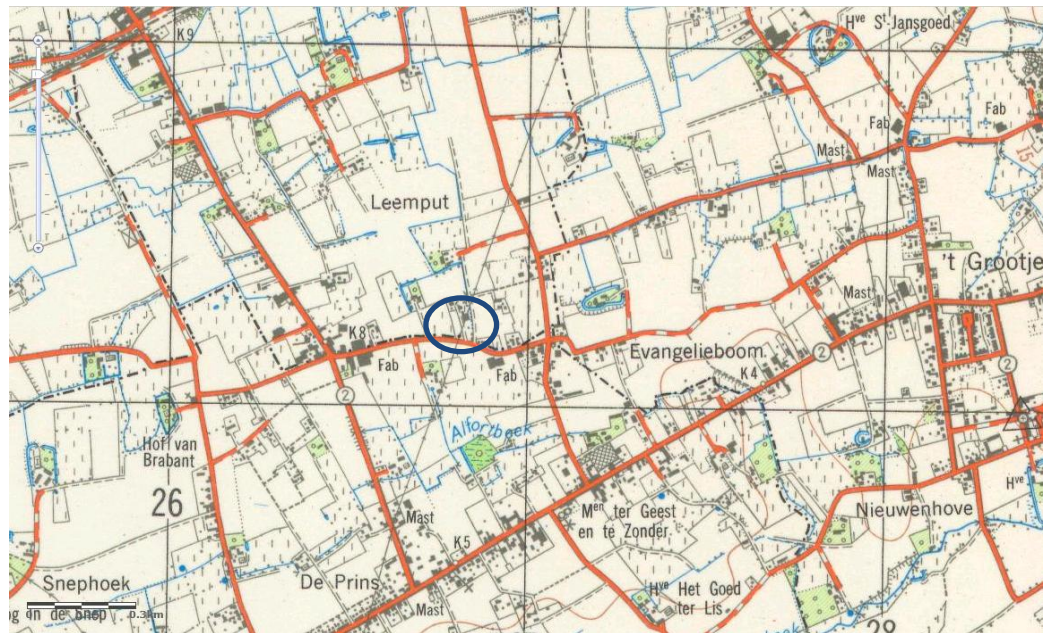
Afb. 15. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Deze kaart brengt het kadaster duidelijk in beeld. Deze kaart toont een gelijkaardig beeld als op de voorgaande historische kaarten. Het plangebied is onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als akker, als is dit niet duidelijk te zien. Net als op voorgaande kaarten is er een verspreide bebouwing in de ruime omgeving. Hier en daar zijn er hoeven met omgrachting te zien.

Afb. 16. Het plangebied op de Popp-kaarten.

Onderstaande topografische kaart van Kortijk uit 1960-1964 toont het plangebied (in blauw omcirkeld). Het perceel is onbebouwd en in gebruik als akker. Omliggende bebouwing is, zoals op de 19de eeuwse kaarten, nog steeds aanwezig al is het niet duidelijk of het om dezelfde gebouwen gaat.

Afb. 17. Het plangebied op de topografische kaart van Kortrijk (detail) 1960-1964.

Op onderstaande luchtfoto uit 1971 is te zien dat het oostelijke deel van het plangebied in gebruik is genomen door de elektriciteitscentrale. Het westelijke deel van het plangebied is nog steeds in gebruik als akker.

Afb. 18. Het plangebied op een luchtfoto uit 1971.

De luchtfoto uit de periode 1979-1990 toont weinig verschil met voorgaande foto. Het terrein is nog steeds in gebruik als akker en centrale. Bebouwing is in de omgeving wel toegenomen, vermoedelijk voor een groot deel als bedrijventerrein.

Afb. 19. Het plangebied op een luchtfoto uit 1979-1990.

Op onderstaande foto is te zien dat de centrale binnen het plangebied ondertussen is uitgebreid over het hele gebied. In de omgeving is de bewoning verder toegenomen.

Afb. 20. Het plangebied op een luchtfoto uit 2013-2015.

1.2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag “Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?” kan als volgt worden beantwoord:

Het plangebied is gelegen op een ondergrond dat tijdens het Quartair gevormd is. De bodem bestaat onderin uit fluviale afzettingen uit het Laat-Pleistoceen die vervolgens zijn afgedekt met een combinatie van lemig eolisch zand uit het Laat-Pleistoceen en hellingsafzettingen uit het Quartair.

De precieze dateringen van deze afzettingen is voor dit gebied echter niet goed gekend. Men kan vermoeden dat er nabij deze fluviale afzettingen prehistorische bewoning uit het Laat-Paleolithicum mogelijk was. Indien aanwezig zullen deze resten echter afgedekt zijn door de eolische afzettingen en/of de hellingsafzettingen die bovenop deze oudere sedimenten zijn terecht gekomen. Er is dus een potentie op het aantreffen van dergelijke resten.

Uit de latere prehistorie (Mesolithicum tot en met Metaaltijden) en de Romeinse periode blijkt bewoning in de omgeving zich voornamelijk geconcentreerd te hebben langs de Leie, ongeveer 3,5 km ten westen van het plangebied. Resten in of nabij het plangebied uit deze periode is niet gekend. De kans op het aantreffen van resten of sporen is ook veeleer klein te noemen vanwege het feit dat het plangebied bebost gebied was.

Tijdens de Vroege Middeleeuwen zijn er in de omgeving verschillende bewoningskernen gekend. Het plangebied was toen hoogstwaarschijnlijk in gebruik als bosgebied, gekend als het Methelawoud. Vanaf ca. 1000 begon men dit bos te ontginnen om de gronden in gebruik te nemen als akker. De hoeve ter Hulst, gelegen net ten oosten van het plangebied gaat vermoedelijk terug tot deze ingebruikname van de gronden

in de 11de of 12de eeuw. Er wordt gesteld dat de Knokstraat oorspronkelijk door het woud liep, en bijgevolg van vroegmiddeleeuwse datering is. De hoeve moet in de 11de of 12de eeuw in elk geval aansluiting hebben gehad met deze straat. Bewoning op het perceel van het plangebied is echter niet gekend. Uit de cartografische bronnen van de 17de eeuw blijkt het plangebied in gebruik te zijn als akker. Er kan met enige zekerheid gesteld worden dat dit eveneens teruggaat tot de Late Middeleeuwen.

Vanaf de Nieuwe Tijd worden er verschillende nieuwe hoeven in de omgeving bijgebouwd die de passen in het kader van de verdere ingebruikname van het land voor landbouw. Dit is duidelijk te zien op de historische kaarten. Er wordt echter niet verwacht dat er archeologische resten of sporen uit de Middeleeuwen of Nieuwe Tijd binnen het plangebied zullen aangetroffen worden.

De beantwoording van de overige onderzoeksvraag is als volgt:

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

Bij de werkzaamheden worden een nieuwe relaiszaal gebouwd die een fundering zullen hebben van ca. 0,8 m –mv. De bijkomende oppervlakte die hierdoor zal verstoord worden bedraagt ca. 140 m². De andere nieuwe constructies zullen plaats vinden binnen reeds verstoorde grond.

Gezien de toekomstige verstoring beperkt blijft qua oppervlakte en diepte, is de potentie op het aantreffen van archeologische resten verwaarloosbaar. Er is dan ook een kleine kans op kenniswinst.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven.

1.2.5 Samenvatting

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in april 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Knokstraat te Desselgem (gemeente Waregem) (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen plannen om een aantal nieuwe gebouwen te bouwen binnen het hoogspanningsstation van Desselgem.

Op basis van het bureauonderzoek werd vastgesteld dat het plangebied gelegen is op een ondergrond dat bestaat uit zowel eolische sedimenten als hellingsafzettingen. De bodem bestaat uit matig droge lemige zandbodem en is gelegen op een hoogte van ca. 17 m +TAW. Vermoedelijk is het terrein in het verleden met 20 tot 30 cm opgehoogd. Ten noordoosten van het gebied is een hoeve gelegen die teruggaat tot in de 11de of 12de eeuw. In deze periode werd het woud dat er toen stond ontgonnen en de bodem ontwikkeld voor akkerbouw. Sinds deze periode is de grond ook als dusdanig in gebruik geweest. Voor wat betreft de oudere perioden is de kans klein dat er binnen het plangebied bewoning aanwezig was. Sinds de prehistorie situeerde de bewoning in de ruime omgeving langs de Leie.

In het kader van de toekomstige werken zal binnen het plangebied enkel 140² onverstoord grond verstoord worden, tot een diepte van 80 centimeter onder het maaiveld. De kans dat deze werken archeologische sporen of vondsten zullen verstoren is erg klein. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Jacobs, P., M. de Ceuleraire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Vandermaelen, F., 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het plangebied (in blauw).
- Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones. De volle lijn duidt op de aanwezige structuren met fundering; de stippellijn duidt op de zone waar de meeste kabels gelegen zijn.
- Afb. 4. Locatiekaart van het plangebied met de huidige gebouwen, bovengrondse kabels en aanduiding van de ligging van de verschillende hoogspanningstoestellen.
- Afb. 5. Locatiekaart van het plangebied met de huidige gebouwen en bovengrondse kabels.
- Afb. 6. Locatiekaart van het plangebied met aanduiding van de structuren die verdwijnen (in donker roze) en de nieuw te bouwen structuren in het licht roze.
- Afb. 7. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.
- Afb. 8. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 9. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 10. Hoogteverloop van het terrein en het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM).
- Afb. 11. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.
- Afb. 12. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 13. Het plangebied op de Ferraris kaart.
- Afb. 14. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 15. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
- Afb. 16. Het plangebied op de Popp-kaarten.
- Afb. 17. Het plangebied op de topografische kaart van Kortrijk (detail) 1960-1964.
- Afb. 18. Het plangebied op een luchtfoto uit 1971.
- Afb. 19. Het plangebied op een luchtfoto uit 1979-1990.
- Afb. 20. Het plangebied op een luchtfoto uit 2013-2015.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2017C3
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	4
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Plangebied met huidige gebouwen en bovengrondse kabels
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	5
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Plangebied met huidige gebouwen en bovengrondse kabels
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	6
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Plangebied met te verwijderen en nieuwe structuren
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	7
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Tertiair geologische kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	8
Type plan	Topografische kaart

Onderwerp plan	Quartairgeologie
Aanmaakschaal	onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	9
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	10
Type plan	Hoogtekaart
Onderwerp plan	Hoogtekaart plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	11
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Bodemerosie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	12
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI meldingen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3april
Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Kaart van Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Kaart van Vandermaelen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Kaart van Popp
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april
Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van Kortrijk 1960-64
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	3 april

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2017C3
Onderwerp	fotolijst
ID	3
Type	Luchtfoto
onderwerp	Luchtfoto 2013-2015
ID	18
Type	Luchtfoto
onderwerp	Luchtfoto 1971
ID	19
Type	Luchtfoto
onderwerp	Luchtfoto 1979-1990
ID	20
Type	Luchtfoto
onderwerp	Luchtfoto 2013-2015